

ușurință relatările despre întâlniri de gradul III și abducții în texte de ficțiune. Cultura *alien* se dovedește a fi un rezervor de idei, pentru sefiști, dar și un adversar neașteptat. Pentru un amator de enigme, aprofundarea „faptelor” ținând de *alien culture* poate părea varianta adultă a preferinței adolescentine pentru sefeuri.

Un alt aspect, amintit doar în treacăt mai sus, ține de competența specialistului în ozeneuri. După un număr de cărți citite și de comentarii proprii publicate, amatorul de ozeneuri devine un specialist. Chiar unul internațional, de felul lui Ion Hobana. Comunitatea științifică nu-l omologhează ca atare; o fac, în schimb, cei din comunitatea ozeniștilor. Lucrurile amintesc raportul dintre literați și sefiști. Calitatea de scriitori autentici a sefiștilor este contestată de literați, fiind pe deplin recunoscută, în schimb, de către ceilalți sefiști.

Între fervoarea de tip religios a celor încrezători în mântuirea adusă de ozeneuri și pasiunea sefiștilor pentru un anumit tip de texte există o asemănare evidentă. Ambele grupuri sociale sunt fascinate de tehnologie. Literatul canonic, în schimb, are o cu totul altă poziție față de minunile tehnologiei, privindu-le cu indiferență sau chiar în mod condescendent.

Sefistul român înainte de 1990

Am urmărit înrudirile tipologice dintre sefiștii canonici și membrii altor grupuri sociale. Ne rămâne să ordonăm și să îmbogățim observațiile din această categorie, încercând să schițăm o comparație tipologică mai sistematică între sefistul român din perioada comunistă și „oponentul” acestuia, literatul român din aceeași etapă istorică.

În general, literații sunt niște cititori pe cont propriu, ca să spunem așa. Ei nu simt în mod special nevoia de-a se întâlni cu omologii lor și nici cu autorii textelor lor preferate. Nu resping anumite forme de socializare

specifice, cum ar fi cenele sau întâlnirile autorilor cu cititorii, dar acestea rămân niște fenomene mai degrabă accidentale. În mod esențial, literatul canonic este un cititor solitar. La fel, autorul de literatură. Lucrurile se schimbă radical în cazul sefiștilor. Cum am văzut, aceștia simt nevoia să-și creeze forme de organizare potrivite pentru niște persoane înclinate spre înregimentare. Astfel s-ar explica structurile stabile ale comunității sefiste. Spre deosebire de literați, sefiștii au nevoie de o apartenență, în mod repetat confirmată, la un grup social de tip semiprofesional bine structurat. În România, o asemenea tendință este favorizată de atitudinea constant încurajatoare a oficialităților comuniste, dar și de o înclinație naturală. Sefiștilor le place literatura, dar iubesc atmosfera din comunitatea lor. La literați, lucrurile par a sta tocmai invers.

Lecturi psihotrope

Explicația celor de mai sus ar fi faptul că lectura sefeurilor are anumite calități psihotrope, induce un fel special de dependență. Brian M. Stableford sesizează ceva în acest gen, atunci când discută despre așteptările de lectură ale sefiștilor, precum și despre funcția de întreținere (*maintenance*) a sefeului:

„In fact, the science fiction reading habit seems usually to serve the maintenance function, seeking to *preserve* a special attitude to the world and all it contains. Science fiction is an anomalous *genre* largely because what is required to maintain its basic perspective is not simply the repetition *ad infinitum* of a series of individual exemplars, but a constant supply of exemplars which perpetually and gradually change their form so as always to appear new while never becoming truly strange.”¹

Executând un remarcabil *salto mortale* cazuistic, ar putea spune un critic literar, Stableford reușește să pună între paranteze valoarea estetică a textelor menite să asigure *the maintenance*. Sociologul vede altfel lucrurile, considerând că valoarea estetică nu intră în discuție, atunci când este avut în vedere efectul „psihotrop” al unor texte menite să creeze și să întrețină o mentalitate distinctă. Celelalte două funcții ale sefeului, stabilite de Stableford, au consecințe asemănătoare, influențându-i pe cititori altfel decât literatura. Prin funcția sa indicativă, implicit formativă (*directive*), sefeul îndreaptă atenția cititorului spre știință și tehnologie, cultivându-i și o anumită flexibilitate intelectuală, folosite în lumea de azi. Prin funcția sa tonică (*restorative*), sefeul îi întreține cititorului o anumită stare confortabilă, criticată de unii sub numele de „escapism”, lăudată de alții cu argumente din domeniul tehnicilor de recuperare psihică. Cu o anumită ingenuitate intelectuală, dovedită de faptul că pune sefeurile pe picior de egalitate cu diferitele forme de deconectare oferite de industria divertismentului, bagatelizându-și în acest fel preferința, Stableford evidențiază astfel această dimensiune:

„The function of restorative communiqués is to engage the mind of the recipient in such a way as to 'release' him or allow him to 'rest' from his confrontation and negotiation with the real world.”²

Influențat pe aceste trei căi, sefistul capătă o viziune distinctă asupra lumii, poluată totuși de unele sefeuri înclinate spre practicarea „exercițiilor de metafizică fantasmagorică”, având drept rezultat stimularea unui sentiment de insecuritate existențială. Ar fi de preferat, spune Stableford, ca acestea să fie înlocuite de expresii ale încrederii în eficiența unor acțiuni umane obișnuite, străine de transcendență. Cu alte cuvinte, tot diversele varietăți de ateism sunt de preferat, ar putea spune un critic literar cărcotaș.

Stableford nu se referă în mod sistematic la efectele lecturilor sefiste, dar nu este dificil să-i prelungim constatările, încercând să înțelegem

preferința pentru sefeuri și modul cum apartenența la comunitatea sefistă determină un fel distinct de-a fi. Cum ne interesează sefistul român, vom prelua doar sugestiile compatibile cu situația specifică de la noi, lăsând la o parte evidentele deosebiri. Aproximările noastre anterioare ne vor fi de folos în încercarea de a stabili o tipologie a sefistului român de dinainte de 1990.

Sefistul, omul manierist și jurnalistul

Vom reține, mai întâi, afinitățile sefistului cu omul și autorul manierist, căutător chinuit al formulei combinatorii celei mai potrivite, aceasta atunci când nu este dominat de convingerea ieftină că realizarea unor sefeuri este o chestiune de rutină, în genul performanțelor jurnalistice. Aspect relativ curios, se pare însă că nici adoptarea modului intelectual expeditiv al jurnalistului nu asigură un confort psihic prea mare. Dacă îl credem pe Pierre Bourdieu, există o nemulțumire de fond indusă de practicarea jurnalismului. Ne îngăduim să repetăm un citat:

„Jurnalismul este una dintre profesiunile cu cel mai mare număr de oameni frământați, nesatisfăcuți, revoltați sau, dimpotrivă, cinic resemnați, una dintre profesiunile în care a devenit un obicei (în special de partea celor dominați, firește) exprimarea mâniei, a dezgustului ori a descurajării provocate de realitatea unei munci care continuă să fie trăită și revendicată ca fiind ‘cu totul altfel’.³

Observațiile empirice confirmă asemenea afirmații; la fel, argumentul statistic. Jurnaliștii sunt niște „frământați”, iar speranța lor de viață este printre cele mai mici. Disconfortul existențial al jurnaliștilor se aseamănă cu acela al manieriştilor într-un singur punct: nemulțumirea cronică față de propria profesie. Autorul manierist suferă fiindcă simte că a apucat-o pe o cale dificilă și „contra naturii”, jurnalistul are periodic revelația neplăcută că în profesia sa este inerentă o cronică

superficialitate, iar calitățile sale de *fast-thinker*, de „specialist în gândirea perisabilă” (Pierre Bourdieu) nu sunt chiar atât de grozave cum i se păreau cândva. Sefistul trăiește câte ceva din ambele tipuri de frustrare. Literatul canonic, pe de altă parte, pare scutit de asemenea suferințe existențiale. Beneficiind de un psihic excelent, datorită sentimentului că textele sale sunt rodul unei inspirații „naturale”, „organice”, el este străin de tribulațiile sefistului, s-ar zice. Un stimulent psihic important pare a fi, în cazul lui, religiozitatea. Chiar dacă nu este un credincios în sensul tradițional, literatul canonic cultivă religia frumosului, cu bune rezultate antidepresive. Fiind vorba totuși despre tipuri umane „purificate”, asemenea constatări trebuie privite cu circumspecție. Sefistul canonic și literatul canonic pot fi cu greu întâlniți pe stradă, rămânând mai degrabă niște abstracțiuni justificate.

Nu știm ce trăiri are avangardistul literar și autorul unor texte ținând de literatura populară, implicit comercială. Putem doar presupune că primul are un suflet de rebel, la fel ca și adeptul antiliteraturii. Al doilea, în schimb, pare a fi în mod esențial un artizan placid. Respingerea religiozității sau tratarea ei într-un mod ironic, preferința pentru texte unde motivele și modalitățile se repetă într-un mod relativ confortabil, din punctul de vedere al performanței intelectuale, evitarea valorilor expresive ținând de emotivitate – iată alte preferințe ale sefistului român de dinainte de 1990.

Comunitatea sefiștilor

Din altă categorie face parte înclinația spre asociere, asemănătoare celei practicate de sectele neoprotestante. Sefistul român o are din plin, sub acest raport fiind asemănător cu sefiștii din spațiul anglo-saxon, descriși într-un mod nesistematic de Stableford. Întrucâtva originală ar fi, în schimb, relația contradictorie a sefiștilor români cu ideea de literatură.

Cum s-a văzut, teoreticienii aparținând mai multor generații se străduiesc să argumenteze teza că sefeul este și simultan nu este literatură. Pledoariile lor se referă la seful și nu la textele revendicate de literatură. Această situație contradictorie pare a decurge dintr-o psihologie specială, asemănătoare celei a omului manierist.

Condiționări psihice distincte par a decurge și din condiția de „sectant” privilegiat. Înainte de 1990, sefiștii joacă rolul unor înregimentați originali, chiar al unor colaboraționiști, ar putea spune vreun rigorist⁴. Oficialitățile comuniste îi încurajează și le oferă o structură socială comodă. Comunitatea sefiștă românească nu este însă doar rodul politicii culturale comuniste, dar și cel al unor predispoziții spre asociere. Încurajată de oficialități, în spiritul unei strategii ideologice și educaționale anumite, comunitatea respectivă ajunge să capete o anumită independență, cu o mitologie proprie și un climat afectiv atrăgător. Literații români, poate cu excepția celor net favorizați de Uniunea Scriitorilor, n-au ajuns niciodată la așa ceva. Acest tip de situație este descris de Francis Fukuyama. Acesta se referă la avantajele unei comunități, la realizarea individuală subiectivă oferită de aceasta:

„Viața privată în cadrul unei comunități este mult mai satisfăcătoare decât simpla cetățenie într-o democrație modernă. Recunoașterea de către stat este în mod necesar impersonală; dimpotrivă, viața comunitară implică un tip mult mai individual de recunoaștere din partea unor oameni care au aceleași valori, religie, etnie etc.”⁵

Se pare că regula este valabilă și în ceea ce privește comunismul. Cu sprijinul CC UTC, sefiștii români duc decenii la rând o viață agreabilă, cu întâlniri periodice și posibilități de publicare. Sentimentul lor de împlinire este cert, coabitând eventual cu îndoiele de tipul celor expuse mai sus. Coeziunea unei astfel de comunități și implicit prosperitatea psihică a membrilor respectivi sunt mai mari decât cele realizate de asociațiile

având scopuri lucrative, ne spune Fukuyama. Împărtășirea unei limbi comune „a binelui și răului” are un remarcabil efect centripet. În cazul sefiștilor, această „limbă” nu se întemeiază pe dogme religioase și nici pe convingeri politice, fiind vorba despre preferințe de lectură, dar și de delimitări față de literați, inclusiv în virtutea unui antintelektualism de fond, agreat în mod tacit de kulturnicii comuniști. Sefistul canonic român de dinainte de 1990 are un dinte împotriva intelectualilor de formație umanistă, asocabili inclusiv cu condescendenții „indivizi” de la Uniunea Scriitorilor (desigur, cu excepția lui Ion Hobana). La *Jurnalul S.F.* (1992-1996), această atitudine antiintelektualistă avea să se precizeze sub forma antielitismului. Confundarea parțială a literatului cu intelectualul este un element unificator, dintre cele menite să asigure coerența și perenitatea comunității sefiste. Desigur, sefistul se consideră el însuși un intelectual, dar unul de un fel deosebit, având alte mize spirituale. Printre acestea nu figurează opoziția politică, după cum am arătat. Intelectualul, în sensul lansat de Zola prin celebrul său protest, nu există printre sefiștii români, nici unul dintre aceștia nu se afirmă ca opozant politic, înainte de 1990. Există în schimb manifestări de fidelitate față de autoritățile comuniste, implicite dar și explicite, din categoria celor menționate de noi în trecere⁶.

De ce n-a apărut un Paul Goma și nici un Andrei Saharov printre sefiștii români?

Intelectualul se legitimează declarând în mod public anumite opțiuni politice și nu numai prin meritele sale profesionale. Iată o caracterizare a lui, cu referire la secolul XX:

„Intelectualul, care se distinge ca scriitor, artist sau om de știință, prin remarcele sale critice la adresa vremurilor, se legitimase mai puțin prin aura științei, cât prin ascuțimea propriei sale inteligențe. El și-a definit rolul mai degrabă în viața publică decât în strictul univers al profesiei sale. [...] Ca purtător de cuvânt al unor mari

tabere politice și ideologice, el a formulat conceptele în care societatea s-a putut regăsi și explica.”⁷

Observăm că intelectualul nu este considerat neapărat un opozant al unui regim nedemocratic oarecare, ceea ce poate să-i contrarieze pe adepții accepției curente a conceptului, din România ultimilor ani. În perioada comunistă au existat persoane cu merite profesionale, aliniate politicii de stat. Au fost sau n-au fost respectivii niște intelectuali, în sensul de mai sus? Răspunsul este negativ, dacă ținem cont de părerea lui Pierre Bourdieu:

„Intelectualul se constituie pe sine în câmpul politic *în numele autonomiei* și al valorilor specifice ale unui câmp de producție culturală ajuns la un înalt grad de independență față de diferitele puteri (și nu, asemenea omului politic cu un solid capital cultural, pe baza unei autorități propriu-zis politice, dobândite cu prețul unei renunțări la cariera și la valorile intelectuale). Prin aceasta, el se opune scriitorului din secolul al XVII-lea, subvenționat de stat, creditat, cantonat strict în divertisment și ținut, în felul acesta, la distanță de problemele fierbinți și teologiei...”⁸

Stipendiați de statul comunist și „păstoriți” de partid prin activiști vioi, de felul lui Alexandru Mironov, sefiștii români nu sunt independenți material și nici nu par a fi bântuiți de mari tribulații morale. Felul lor expeditiv de-a scrie și filozofia lor de jurnaliști dezghețați îi feresc de complicațiile psihologice ale artistului tradițional. Literații, cu modul lor oarecum dramatic de a-și concepe profesia, cu înclinația lor cvasireligioasă de-a venera valorile estetice, sunt mai predispuși pentru asumarea unor roluri civice.

Diferența de complicație intelectuală ar fi o altă explicație. Cu totul justificată cultural, alegerea sefeului în locul literaturii lasă, în România cel

puțin, impresia unei performanțe intelectuale iremediabil minore, cel puțin în ochii literaților. De aici, apariția dintre sefiști a unor personalități culturale de rang secundar. Înainte de 1990, un sefist nu ajunge niciodată să fie omologat drept un intelectual de primă mărime. Desigur, este neproductiv să ne pronunțăm în această privință. Nu deținem un criteriu mulțumitor pentru a compara staturile intelectuale și morale ale literaților și sefiștilor. Oricum, a alege calitatea de membru al comunității sefiste românești, înainte de 1990, pare a fi semnul unei dorințe de a obține în mod relativ comod un anumit succes de tip literar.

Respectiva calitate pare a fi confortabilă și din alte motive. Anumite performanțe intelectuale specifice sefiștilor, nerelevante în comunitatea literaților, au darul de-a oferi un sentiment de împlinire. Printre acestea se numără cunoașterea limbii engleze (sau cochetarea cu această limbă), dar și competența amintită de noi într-un paragraf anterior. Spre deosebire de literatul canonic, sefistul este un „erudit” al domeniului său, în sensul că are capacitatea de-a valida sau de-a respinge rapid un text. Sefistul canonic poate oricând să se pronunțe asupra acestuia, decretându-i (non)apartenența la sefeu sau la literatura *mainstream*. Acest sentiment de certitudine, străin literaților, are darul de-a întreține o anumită prosperitate psihică. Se pare că împărtășirea lui întreține prietenia dintre sefiști, de altă natură decât cea dintre literați. În lumea literară, lucrurile sunt mult mai complicate, iar concurența și invidia profesionale, practic necunoscute în comunitatea sefistă, sunt reale.

Sentimentul frustrant că trăiesc un surogat de viață literară nu pare a-i vizita pe sefiști români. Explicația este faptul că între cele două comunități există diferențe esențiale. Miza principală a comunității sefiste este „producerea” unor cititori cu o mentalitate distinctă și de abia în al doilea rând a unor texte memorabile, în sens literar. În comunitatea literară, lucrurile se petrec exact invers, contând în primul rând valoarea textelor. În aceste condiții, sefiștii nu se simt frustrați de faptul că multe dintre manifestările lor sunt niște caricaturi ale echivalentelor lor din

lumea literară. Ei le privesc cu seninătatea unor amatori, feriți de tribulațiile perfecționiste ale profesioniștilor.

Discutând despre confortul psihic oferit de comunitatea sefiștilor români înainte de 1990, trebuie să amintim și efectul de enclavă. Comunitatea sefiștă se dezvoltă în mijlocul celei literare sau, eventual, într-o margine a ei. Cum s-a văzut, membrii ei preiau multe dintre procedurile identitare ale literaților. Scriu proze scurte și romane, își publică volumele în edituri, fac critică literară, de preferință în periodice proprii, își acordă reciproc premii. La prima vedere, pare a fi vorba despre o viață literară paralelă, alternativă, întru totul validă. La o privire mai atentă, lucrurile nu stau tocmai așa. În viața literară există niște mecanisme de autoreglare, întemeiate pe credința în valoarea estetică. Cu greu poate obține cineva o recunoaștere reală în câmpul literar, dacă textele sale sunt lipsite de valoare. Este adevărat, anumiți autori specializați în texte oportune politic, cum ar fi poeziile patriotice, obțin un anumit succes, dar toți literații, inclusiv editorii respectivilor, știu că este vorba despre un joc conjunctural. Înainte de 1990 există două culturi, ca să spunem așa. Ele sunt simbolizate de cele două reviste literare principale, „România literară” și „Luceafărul”. Nu este momentul să intrăm în amănunte, mulțumindu-ne să observăm că în ciuda orientărilor politice divergente, la nici una dintre cele două reviste nu se face în mod sistematic abstracție de valoarea literară. Există desigur interese de grup, iar realitatea estetică a unor scrieri este fardată într-o direcție sau în alta. Cu toate acestea, regula principală a comunității literare, respectul pentru valoarea estetică, nu este ocolită⁹.

În enclava lor culturală, sefiștii nu cunosc asemenea tribulații. Textele lor sunt prețuite în mod automat de comilitonii din comunitate, fiind respinse numai atunci când sunt frapant ratate sub raport stilistic și chiar gramatical. Consfăturile se succed fără greș, iar premiile conferite cu aceste prilejuri vin să consolideze cariere de prozatori și critici necunoscuți în afara comunității sefiște. Efectul de enclavă se manifestă și în privința comentariilor scrise de sefiști despre „coreligionarii” lor. Prozelitismul

fundamental al comunității apare și persistă sub forma unei apologetici cunoscute în lumea literară doar în cazul unor grupări de tipul celei de la „Luceafărul”, unde se practică o retorică exagerată, implicând inventarea unor valori literare, corectată totuși în sensul descris de noi. În același spirit, critica și istoria literară practicate de sefiști sunt de un fel special, în mod fundamental tematologice. Altfel spus, faptul că un text recurge la motive și modalități consacrate este considerat o valoare în sine, iar comentarii din interiorul comunității sefiste se consideră îndreptățite să fardeze, mai delicat sau mai apăsător, realitățile estetice. Un efect destul de ciudat al acestei situații este faptul că, de regulă, una și aceeași persoană nu abordează atât sefeul cât și literatura. Excepțiile, puține la număr, aparțin unor personalități cu statut special, ca să spunem așa. Astfel, Ov. S. Crohmălniceanu este autorul unor teoretizări referitoare la sefeu, dar ca istoric literar n-a dat o atenție specială acestui gen de texte. Florin Manolescu, autorul cunoscutei „biblii” a sefiștilor români, a scris o bună lucrare de tematologie, dar atunci când a făcut istorie literară nu s-a ocupat de sefeu. S-a observat aceeași atitudine și în cazul unor istorici literari cu o poziționare binevoitoare față de sefeu, ca gen. Concluzia este că sunt necesare două abordări intelectuale distincte, dificil, dacă nu imposibil de adoptat de către unul și același comentator. Efectul de enclavă, amintit mai sus, mărește această dificultate. Cum s-a văzut, sefeul are istoricii săi specializați. Aceștia militează pentru primirea sefeului cu drepturi egale în istoria literaturii, dar o fac din afara mentalității specifice literaților. Câteva referiri ale lui Pierre Bourdieu la criticii profesioniști de jazz și de film sunt interesante, în acest context:

„Astfel, ansamblul determinațiilor înscrise în poziția lor este ceea ce îi face pe criticii profesioniști ai jazzului sau ai filmului [...], destinați să nu atingă niciodată decât mici grupuri de producători și de amatori, să mimeze tonul doct și sentențios și cultul erudiției al criticii universitare sau să caute o cauțiune teoretică, politică sau

estetică în obscuritatea unui limbaj împrumutat. Spre deosebire de o practică legitimă, o practică pe cale de legitimare pune continuu celor ce i se dedică problema propriei lor legitimități.”¹⁰

În linii mari, lucrurile se petrec la fel și în ceea ce-i privește pe criticii sefeului românesc, aflați pe o aparent nesfârșită „cale de legitimare”. Se pare că pentru ei, cel puțin de la un nivel de complicație intelectuală în sus, confortul psihologic oferit de comunitatea sefistă nu mai este atât de deplin, câtă vreme sunt nevoiți să adopte o tonalitate hibridă în scrierile lor. Aducătoare de disconfort pare a fi și așa-numita „allodoxie culturală”, amintită în alt context de Bourdieu. Criticii sefeului par a fi obligați să practice falsa recunoaștere, să ia un lucru drept altul, până într-acolo încât să se convingă până și pe ei înșiși că nu se înșală. Decenii de-a rândul, ei prezintă sefeuri drept literatură autentică și nu drept valori din altă serie culturală, cum ar fi fost cazul s-o facă dacă ar fi niște rigoriști ai adevărului estetic. Poate că unii dintre ei resimt suferințe metafizice, din această pricină.

Deplinul confort oferit de comunitatea sefistă poate fi obținut numai dacă orice legătură cu ideea tradițională de literatură estetic valoroasă este tăiată, în mod îndreptățit. Este ceea ce realizează neosefiștii, mai ales după 2000.

Condiția fanului

Am prezentat mai sus o serie de factori capabili să asigure coeziunea și longevitatea comunității sefiste. Este cazul să le adăugăm și existența unei structuri psihice distincte, de negăsit printre literați. Fanul este un pasionat, dar în alt fel decât amatorul fervent de literatură. Înrudirea lui cu pătimașii spectatori sportivi sau cu admiratorii vedetelor de muzică pop-rock-disco este evidentă. Preferința pentru divertisment pare a produce acest fel de oameni împătimiți și extrovertiți. Mircea Oprea se

referă în cuvinte bine găsite la această situație, atunci când vorbește despre „savoarea intimă, în stare să producă extazul pasionaților”¹¹. Sefiștii nu sunt zgomotoși și isteroizi, precum spectatorii de fotbal, dar admirația lor este exprimată mult mai extrovertit decât aceea a literaților. Psihologic vorbind, preferința pentru produsele oferite de industria divertismentului pare a fi îndeaproape înrudită cu aceea pentru sefeuri.

Se pare că o atitudine interioară asemănătoare o are și autorul de sefeuri, el însuși om cu suflet de fan, de amator. Spre deosebire de literați, adesea introverți și aparent complexați, apăsați de interminabilele lor tribulații de atelier, dar și de așa-numita invidie de breaslă, sefiștii au aparența unor oameni dezinvolți și sincer prietenoși, fără mari probleme legate de producerea textelor din categoria lor preferată. Ei lasă impresia că au o avantajoasă psihologie de amatori. Drept urmare, nu reușesc sau nu doresc să obțină consacrări analoage celor ale literaților, își privesc genul preferat ca obiect al unui *hobby*. Mediul cultural pare a simți acest mod existențial și îi tratează ca atare. Înainte de 1990, nu există nici măcar un singur sefist român omologat ca autor de succes de alte instanțe decât cele din interiorul comunității sefiste. Sefiștii înșiși favorizează această situație, ezitând sau nefiind în stare să se profesionalizeze pe deplin. Cei mai mulți dintre ei sunt persoane cu preocupări profesionale fără nici-o legătură cu literatura. Câțiva norocoși, de felul lui Ion Hobana sau Vladimir Colin, fac într-adevăr excepție, fiind deținătorii unor poziții oferite de Uniunea Scriitorilor.

Caracterul de *hobby* al cultivării sefeului apare și din alte indicii. În mod tradițional, autorul de literatură populară este foarte prolific. Nu este cazul sefiștilor români din perioada anterioară anului 1990. Poate și din pricina conștiinței lor profesionale contradictorii, dominate de paradoxul autonomiei, ei nu se decid pentru o producție abundentă. Cum s-a văzut, ei rămân undeva la mijloc, între postura de literat omologat de elita de la Uniunea Scriitorilor și cea de autor cu succes de librărie.

Nu este vorba despre vreo superioritate de o parte sau de cealaltă. Literatul nu este „mai bun” decât fanul-scriitor de sefeuri. Și nici invers. Pur și simplu, sunt diferiți. Cum vom vedea, pe măsură ce timpul trece, diferențele dintre cele două maniere de-a vedea lucrurile tind să se estompeze. Artizanii cuvântului scris fac tot mai des schimb de trucuri profesionale cu specialiștii din industria divertismentului. Între mentalitățile lor se produce o osmoză, de neocolit.

Forme de legitimare

Legitimarea instituțională a sefiștilor români se datorează, în primul rând, oficialităților comuniste, dar și unor disponibilități individuale. Oricum, cadrul organizatoric determină producția de texte și fortificarea unui anumit grup social, cu ierarhia sa specifică. În cazul literaților, lucrurile par a se petrece invers. Anumiți oameni devin scriitori recunoscuți ca atare și de-abia apoi se organizează și obțin anumite avantaje din partea oficialităților.

Legitimarea specifică, prin texte și comentarii ale acestora se petrece în felul schițat de noi. Dacă practicienii, ca să spunem așa, scriu texte mai mult sau mai puțin valide, din punctul de vedere al literaților, teoreticienii și comentarii au o misiune mult mai dificilă. Doar unii dintre ei sunt legitimați de către comunitatea literară, iar aceștia, cum s-a văzut, nu se preocupă în mod sistematic de sefeuri. Cei dedicați sefeului, în schimb, sunt obligați să înfrunte pe parcursul întregii lor cariere dezavantajele unui statut ambiguu. Câtă vreme susțin paradoxul autonomiei, ei nu ajung niciodată la o deplină legitimare. Cum vom vedea însă, această deplină împlinire va veni atunci când sefiștii nu vor mai dori absolut deloc să fie considerați niște literați de un fel mai special, ci o categorie culturală de sine stătătoare.

Cât privește legitimarea psihologică, față de ei înșiși, aceasta pare cea mai dificilă dintre toate. Este adevărat, sefiștii de serie mare nu sunt bântuiți de nici-o neliniște. Putem în schimb presupune că un număr de sefiști, incluzându-l pe subsemnatul, reușesc cu greu să se convingă de faptul că preferința lor este absolut legitimă.